

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 Рс 233470 18 Рев
Бања Лука, 13.06.2019. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тица, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице А.Р. из Б.Л., коју заступа пуномоћник Б.Ц., адвокат из Б.Л., Улица ..., против туженог „О.г.“ д.о.о. Б.Л., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 Рс 233470 18 Рсж од 26.09.2018. године, на сједници одржаној дана 13.06.2019. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број: 71 0 Рс 233470 16 Рс од 01.12.2017. године, одбијен је захтјев тужитељице да се утврди да је у радном односу на неодређено вријеме код туженог, да се туженом наложи да ју врати на рад и распореди на послове које је обављала прије престанка рада 09.03.2015. године или друге послове који одговарају њеним стручним и радним способностима, да се наложи туженој да јој на име накнаде штете по основу изгубљене зараде – плата, за период од марта 2015. до августа 2017. године, исплати укупан износ од 70.593,30 КМ, са законском затезном каматом на мјесечне износе плата почев од 30-ог у мјесецу за претходни мјесец, да јој по основу неисплаћеног регреса за 2015. годину исплати износ од 360,00 КМ, са законском затезном каматом од 01.01.2016. године, те на име накнаде штете по основу изгубљене накнаде за станарину за период од марта 2015. до септембра 2017. године, износ од 21.700,00 КМ, са каматом на мјесечне износе од по 700,00 КМ, почев од 30-ог у мјесецу за претходни мјесец, те да јој надокнади трошкове поступка са каматом од доношења пресуде.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 Рс 233470 18 Рсж од 26.09.2018. године, жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Одбијен је захтјев тужитељице за накнаду трошкова жалбеног поступка у износу од 438,75 КМ.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељица, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитељице: да се утврди да је у радном односу на неодређено вријеме код туженог; да се туженом наложи да ју врати на рад и распореди на послове које је обављала прије престанка рада или на друге одговарајуће послове; да се туженом наложи да јој по основу изгубљене зараде-плата за период од марта 2015. године до августа 2017. године исплати износ од 70.593,30 КМ, са законском затезном каматом на мјесечне износе плата почев од 30-ог у мјесту за претходни мјесец; да јој по основу неисплаћеног регреса за 2015. годину исплати 360,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 01.01.2016. године: да јој на име накнаде штете по основу изгубљене накнаде за станарину, за период од марта 2015. године до септембра 2017. године, исплати износ од 21.700,00 КМ, са каматом на мјесечне износе под по 700,00 КМ, почев од 30-ог у мјесецу за претходни мјесец.

Одлучујући о захтјеву тужитељице, поведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је тужитељица страни држављанин, тј. држављанин Р. Ф. којој је рјешењем Министарства ... БиХ број УП-1/18.9-07.2-860/14 од 11.07.2014. године, одобрен стални боравак у БиХ почев од 10.07.2014. године, по основу непрекидног боравка у БиХ у трајању дужем од пет година; да је у периоду од 09.07.2009. до 10.07.2014. године тужитељици је одобран привремени боравак у БиХ по основу издане радне дозволе (период 09.07.2009. до 24.03.2010. године, 25.03.2010. до 24.03.2011, 25.03.2011. до 24.03.2012, 25.03.2012. до 24.03.2013, 25.03.2013. до 24.03.2014. године и 25.03.2014. до 24.03.2015. године); да је у периоду од 10.03.2010. до 09.03.2015. године тужитељица је била у радном односу са туженим на основу више узастопних уговора о раду на одређено вријеме од којих је сваки поједини уговор био закључен на вријеме од 1 године дана, односно, до истека радне дозволе; да је према последњем закљученом уговору о раду на одређено вријеме, број 1661/14 од 01.07.2014. године, тужитељица била распоређена на радно мјесто начелник Дирекције за велепродају уља са важењем уговора о раду до 09.03.2015. године; да је протеклом наведеног времена тужитељици престао радни однос код туженог; да је тужитељица 17.03.2015. године поднијела захтјев туженом за заштиту права из радног односа у којем је навела да јој је усмено саопштено да је са 09.03.2015. године престало важење уговора о раду, а да је 13.03.2015. онемогућена да приступи у пословне просторије туженог и обавља рад, те је затражила да тужени донесе одлуку о враћању на рад због преображаја радног односа и одлучи о њеним захтјевима за кориштење годишњег одмора и неплаћеног одсуствовања са посла; да је тужени 15.04.2015. године одговорио да преображај радног односа са одређеног на неодређено вријеме није наступио, с обзиром да тужитељица након одобрења сталног боравка није радила код туженог дуже од двије године на основу уговора о раду.

На темељу тих чињеница, имајући у виду одредбу члана 52. став 1. Закона о кретању и боравку странаца и азилу („Службени гласник БиХ“ број 36/08) и одредбу члана 34. став 1. Правилника о уласку и боравку странаца („Службени гласник БиХ“ број 81/98 и 28/10), првостепени суд је закључио да се на радни однос страног држављанина, закључен на одређено вријеме, уз радну дозволу у трајању до једне године, која се издаје или продужава странцима којима није одобрен стални боравак у БиХ, не примјењују законске одредбе о преображају радног односа на неодређено вријеме, из чланова 16, 17. и 18. став 2. Закона о раду – Пречишћени текст (“Службени гласник Републике Српске”, број 55/07, даље: ЗР). Сагласно томе, одбио је захтјев тужитељице за утврђење да је у радном односу на неодређено вријеме код туженог, те слиједом тога и захтјев у преосталом дијелу.

Одлучујући о жалби тужитељице, другостепени суд је имао у виду да, према одредбама члана 4. и 5. Закона о запошљавању страних држављана и лица без држављанства ("Службени гласник Републике Српске", бр. 24/09 и 117/11), поред општих услова за заснивање радног односа који су утврђени законом, колективним уговором и општим актима послодавца, странац мора испуњавати и посебне услове – да има радну дозволу за закључење уговора о раду издату од Завода за запошљавање Републике Српске, те да се према одредби члана 9. истог закона дозвола не може издати са роком важења дужим од једне године. Како радни однос страног држављанина којем није одобрен стални боравак у Босни и Херцеговини може трајати најдуже до истека радне дозволе, прихватио је правилним закључак првостепеног суда да у конкретном случају нема мјеста примјени одредаба члана 16, 17. и 18. ЗР. При томе је образложио да немогућност преображаја радног односа није резултат различитог третирања странаца, већ је резултат примјене посебних прописа којима државе уређују посебне услове за привремени боравак и рад страних држављана, те да према одредби члана 82. став 2. ЗКБС постоји повезаност између радне дозволе и дозволе за привремени боравак и да је стицањем права на стални боравак тужитељица, у смислу члана 85. а) истог закона, изједначена са домаћим држављанима у правима и обавезама из радног односа.

Нижестепеним одлукама захтјев тужитељице је правилно одбијен.

Одредбама Закона о запошљавању страних држављана и лица без држављанства прописани су посебни услови, као и поступак и начин запошљавања страних држављана и лица без држављанства у Републици Српској (члан 1. став 1. овог закона).

Према одредби члана 4. поред општих услова утврђених законом, услова одређених колективним уговором и општим актима послодавца, странац мора да испуњава и посебан услов да има радну дозволу за закључивање уговора о раду издату од Завода за запошљавање Републике Српске. Радна дозвола је дозвола за плаћени рад странаца (члан 5. став 1. истог закона). Радна дозвола се издаје за одређено радно мјесто и за одређену врсту посла на три мјесеца краће од времена важења путне исправе, а иста се не може издати са роком важења дужим од једне године (члан 9. став 1. и 2.).

Одредбом члана 82. Закона о кретању и боравку странаца и азилу установљена је веза између одобрења привременог боравка и радне дозволе, тако што странац не може почети са радом у Босни и Херцеговини на основу радне дозволе прије него што му је одобрен привремени боравак (став 1.), те странац може радити у Босни и Херцеговини само на основу оне радне дозволе на основу које му је одобрен привремени боравак и то само на оном радном мјесту или на оној врсти послова за чије је обављање радна дозвола издата те на основу које је странцу одобрен привремени боравак у Босни и Херцеговини (став 2.). Сагласно одредби члана 85. истог закона, странци с одобреним сталним боравком у Босни и Херцеговини имају право на рад у Босни и Херцеговини као и држављани Босне и Херцеговине. Сагласно одредби члана 10. став 2. Закона о запошљавању страних држављана и лица без држављанства странци са одобреним сталним боравком у БиХ имају право на рад у републици Српској као и њени грађани, без обавезе прибављања радне дозволе. Према одредби члана 59. став 1. а) наведеног закона страном држављанину стални боравак се може одобрити на основу одобрења привременог боравка непрекидно у трајању од најмање пет година.

У конкретном случају, према утврђењу нижестепених судова, тужитељица је страни држављанин. Иста је у периоду од 10.03.2010. до 09.03.2015. године била у радном односу са туженим на основу више узастопних уговора о раду на одређено вријеме од којих је сваки поједини уговор био закључен на вријеме од 1 године дана, односно до истека радне дозволе. Тужитељици је рјешењем надлежног органа стални боравак у Босни и Херцеговини одобрен од 11.07.2014. године.

С обзиром да се у погледу радног статуса тужитељице, као страног држављанина, имају примјенити цитиране законске одредбе, као посебни прописи који ограничавају боравак и рад странаца посебним административним дозволама, те по којима радни однос страног држављана којем није одобрен стални боравак у Босни и Херцеговини може трајати најдуже до истека радне дозволе, односно до годину дана, то је правилан закључак нижестепених судова да у конкретном случају нема мјеста примјени одредаба члана 16, 17. и 18. став 2. ЗР, без обзира што је иста остварила непрекидан рад код туженог у трајању дужем од двије године.

Из тих разлога се не могу прихватити ревизиони наводи да другостепени суд погрешно тумачи одредбе Закона о запошљавању страних држављана и лица без држављанства и да одредбе тог закона допуштају закључење уговора о раду на неодређено вријеме, јер до примјене тих одредаба може доћи само у случају када је странцу одобрен стални боравак (члан 10. став 2. наведеног закона). Како је тужитељици стални боравак одобрен 11.07.2014. године, док јој је радни однос престао дана 09.03.2015. године (истеком последњег уговора о раду на одређено вријеме који је био закључен на период 01.07.2014. године до 09.03.2015. године), па тиме по одобрењу сталног боравка тужитељица није код туженог радила дуже од двије године, ови наводи ревизије нису основани, као ни наводи да је сагласно одредбама ЗР дошло до преображаја радног односа у радни однос на неодређено вријеме. Супротно ревизионим наводима, другостепени суд је дао ваљане разлоге због којих у погледу радног правног статуса тужитељице нису примјениве одредбе члана 16, 17. и 18. ЗР.

Другостепени суд је дао ваљане разлоге и у односу на наводе жалбе да је на описани начин тужитељица дискриминисана у односу на „домаће раднике“, које наводе тужитељица понавља и у ревизији. Наиме, правилно другостепени суд образлаже да немогућност преображаја радног односа није резултат различитог третирања странаца, већ је резултат примјене посебних прописа којима државе уређују посебне услове за боравак и рад страних држављана.

Како, дакле, ревизионим наводима није доведена у озбиљну сумњу правилност и законитост побијане пресуде, то је изјављена ревизија одбијена, примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13).

Предсједник вијећа
Сенад Гица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић

